

Nguy n Duy An   l  ng i     ch u đ u ti n đ m nhi m ch c v  Senior Vice President c a National Geographic,   ch c v n ho  khoa học  n nh t th  gi i. Năm 2006,  ng l  t c gi  nh n gi i Chung K  t  Vi t V  N c M . B i vi t nh n   t   n 2008   k  v  chuy n bay đ u ti n sang M  v  "v   n nh n s  m t" m   ng đ  c ng tìm   k  m   24 n m qua. Mong sau  , chuy n g p  i  n nh n s  đ c  ng k  t p.

***

B  đ i s  Dougan g i  i nh n trong đ n th i mu n g p t i qu n c  ph  Caribou   g c đ ng L ... 17 vào l c 3 gi  chi u Th  S u sau L  T   n, đ  ki m ch ng m t v i chi tiết v  m t v   n nh n t i đ ng tìm kiếm t  h n 20 năm nay v  b y đ  t m đ c m t v i manh m i. T i quen b  đ i s  Dougan t  cu i năm 2006, l c b y chuy n b  th c hi n ch ng tr nh "Next Gen Awards" cho gi i t  Việt Nam vào n m 2007, v  qua s  quen biết với ban l nh đạo của National Geographic, b y đ  m i t i l m th ng viên trong ban c  v n c a ch ng tr nh. "Cuộc thi NextGen [Next Generation] đ c t  ch c h ng n m nh m khuy n kh ch, đ n đ t, trao th ng cho th  h  t i t ng c  y t ng s ng t o v  nh ng đ   n th c ti n trong việc s  đ ng hi u qu  đ n th i di động nh m n ng cao chất l ng cu c sống trong c ng đ ng v  h n th  n a..."

B  đ i s  Dougan ch  mu n t i g i b  l  Diana, nh ng v  trong v n b n ch nh th c ng i ta v n gi i thi u b  l  "The Honorable Diana Lady Dougan" n n l c n o t i c ng g i b  l  Ambassador Diana ho c Ambassador Dougan cho ph i ph p. T i g i th  v  b  đ  nh n đ c t c v  "the permanent rank of Ambassador" v  t i c ng không bi t c i ch c đ  trong tiếng Việt l  g i n n "t m đích" l  đ i s  m c đ u b  đ  v  h u v  c ng ch a bao giờ làm đ i s  ch nh th c c a Hoa K  t i b t c  quốc gia n o trên th  gi i.

Sau khi l m việc chung với nhau m t thời gian, t i bi t b  ta quen r t nhi u nh n viên k  c u đ  t ng l m trong ngành Ngoại Giao n n ch nh th c nh  b y t m  i m t v   n nh n đ  cho t i 20 Dollars trên chuy n bay t  Tokyo t i Seattle vào ngày 1 th ng 8 năm 1984.

M c đ u t i đ  ra s c tìm kiếm t  bao nhi u năm nay, k  c  vi c li n h  với m t v i ng i quen biết đ ng l m vi c   B  Ngo i Giao, nhận tin trên internet v  bulletin c a B  Ngo i Giao Hoa K  nh ng v  t i ch  c  m t v i chi tiết r t m  h  v  v   n nh n c a m nh n n cuộc tìm kiếm đ  không mang đi k t quả gi . Ngo i nh ng chi tiết   trên, t i ch  bi t v   n nh n  y t n l  Barbara (t i đ  qu  kh  n n không h i t n h ) v  n m 1984 b  Barbara đ ng l m việc trong v n ph ng m t t a đ i s  n o đ  c a Hoa K      Ch u! Khi nghe t i k  v  c u chuy n hy h u đ  x y ra cho t i trong ngày đ u ti n đ t ch n t i M  v  nh ng c  g ng c a t i đ  tìm  i v   n nh n đ , b  đ i s  Dougan đ  th t l n "đ ng l  m  kim đ y bi n" nh ng c ng h a s  c  g ng h t s c v  hy vọng s  tìm đ c v  "l ng thành" c a t i.

*

Ng y đ ... T i đ c b u l m tr ng đ n h ng đ n g n 200 ng i t  n n Việt Nam t  Galang v  Hong Kong đ p chuy n bay c a h ng Northwest Airlines r i Tokyo sang Seattle b t đ u cu c sống m i trên đ t M . T i đ c ch n v  "đ ng b o" bi t t i đ  t ng l m th ng đích vi n cho v n ph ng Cao U    tr i t  n n Galang, Indonesia.

T t c  ch ng t i đ c l n m y bay tr c nh ng h nh kh ch b nh th ng, v  ng i g n h t phía cu i m y bay, nh ng cho t i khi m y bay chuy n b  c t c nh, b  con ta v n c i nhau ch i ch c v 

chäng i län xän, kä thäch gän cäa sä, ngä i khäc läi muän gän läi đi hay däm ba ngä i bän muän đäc ngä i bän nhau... Nhân viên phi hành đoàn, sau nhiäu län cä gäng vän không än đänh đäc tình hình, đã nhäu tôi dùng hä thäng âm thanh trên máy bay nói tiäng Viät giúp hä giäi quyät vän đä. Tôi cäm máy nói vài läi xin läi hành khách trên máy bay bän tiäng Anh, räi nói län bän tiäng Viät:

- Tôi xin tät cä mäi ngä i ngä i xuäng ghä, cài dây an toàn. Ai không muän ngä i täi chä cäa mình, xin bäc lên đây, tôi sä đän ra đi chuyän sau. Chúng ta không thä đánh mät danh dä cäa ngä i Viät Nam chä vì mät chä ngä i trên máy bay.

Nhä mät phép lä, cä mäy trăm ngä i đäu im bät, chä còn nghe tiäng lách cách cài dây an toàn... Tät cä hành khách trên máy bay và phi hành đoàn đäu trä mät ngä c nhiên nhìn tôi. Tôi nói cảm än räi trä vä chä ngä i. Trä träu thay, chä ngä i cäa tôi đã bä chiäm mät! Mäy cô chiêu đãi viên cũng đi lên đi xuäng, nhìn trä c ngä sau nhäng không tìm thäy ghä träng nào ä phän dành cho ngä i tän nän nên đành đän tôi lên ngä i mät ghä träng ä phía trên, bên cänh mät phän nä trung niên väi mät gäng mät rät phäc häu... Sau khi tôi cài dây an toàn, bà ta väa bät tay tôi väa nói:

- Tôi là Barbara. Anh bän trä tên gì?

- Tôi là Nguyăn Duy-An.

Bà ta läp läi tên tôi vài län räi häi tôi xem bà äy phát âm có đúng không. Tôi thành thät nói không. Bà äy cäi i län:

- Tiäng Viät Nam khó đäc quá. Tôi chäu thua. Thôi, cä gäi là "anh bän trä" nhä.

- Tuä bà.

- Cảm än. Mà này, anh bän trä đang làm viäc cho Cao Ủy Tä Nän Liên Hiäp Quäc, phäi không?

- Đä không. Tôi chä là mät ngä i tän nän đang trên đäng đi đänh cä täi Mä.

- Thä hä? Tôi thäy trên áo anh có in phù hiäu Liên Hiäp Quäc và mäy chä UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees).

- Đây chä là món quà cäa Cao Ủy cho nhäng ngä i làm viäc thiän nguyän trong träi tän nän thôi.

- Mà này, anh bän trä... Lúc này anh nói gì mà tät cä đäu im läng tuân theo väy? Mäy ngä i tiäng viên hàng không säp xäp cä tiäng đäng hä không xong, còn anh chä nói mät câu thì mäi viäc đäu êm. Anh bän trä giäi quá.

- Tôi có tài giäi gì đâu. Tôi chä nhäc cho hä đäng làm mät danh dä dân täc cäa mình vì tranh dành chä ngä i trên máy bay.

Chúng tôi còn nói nhiäu chuyän trong suät chuyän bay dài qua đêm, và tôi đäc biät bà Barbara là nhân viên ngoä i giao làm viäc ä Á Châu đang trên đäng vä Mä nghä hè. Väa täi Seattle, trä c khi xuäng máy bay, bà Barbara trao cho tôi mät tä giäy 20 Dollars, nói nhä:

- Cä cäm läy, đäng ngä i nhä anh bän trä. Đäng vä Miän Đông còn dài, biät đâu anh cän mät ít đä mua đä ăän thäc uäng trong lúc chä đäi chuyän bay.

Tôi chäa käp nói läi cảm än thì bà äy đã bäc väi ra phía trä c nhä säu tôi sä tä chäi.

Tôi theo đoàn ngä i tän nän đi ra theo läi dành riêng đä xäp hàng làm thä täc giäy tä đänh cä.

Tôi là träng đoàn nên phäi đäng ä cäa giúp "điäm danh" và "nhän điän" täng ngä i vì có nhiäu ngä i trùng tên, trùng hä và danh sách đánh máy läi không có đäu tiäng Viät.

Mäc đäu máy bay đáp xuäng phi träng Seattle lúc 10 giä sáng nhäng mãi täi quá träa tôi mäi bäc ra khäi văn phòng cäa sä thuä vä đi trú vì tôi là ngä i cuäi cùng trong đoàn.

Tôi bä trä chuyän bay vä Pittsburgh!

Nhân viên hãng United Airlines bäo tôi ngä i chä hä säp xäp cho đi chuyän sau. Tôi đän ngä i ä dây ghä gän mäy cái máy bán thuäc lá, bánh käo, näc uäng... ngä m ông đi qua bà đi läi. Tôi đối läm vì lúc đó đã hän 3 giä chiäu. Tôi đä ý thäy ngä i ta bä tiän vào máy, kéo mät cái nhä đä mua näc, käo sä-cô-la và có khi còn đäc thäi läi mäy đäng tiän cäc. Tôi chä lúc väng ngä i,

Tìm Lại Ân Nhân

Tác Giả: Nguyán Duy-An

Thứ Bảy, 27 Tháng 12 Năm 2008 09:16

---

rät rå bä tä giäy 20 Dollars bà Barbara cho sáng nay đä mua thä mäy thäi käo sä-cä-la nhäng máy không nhän. Tôi mua thä loong näc Coca-Cola cũng không đäc. Tôi väa đäy tiän vào, máy läi đäy ra.

Väa đói väa khát, tôi ngäi "chäi thäm" con mä Mä già chäi đäu mình, giä ân giä nghĩa cho mình đäng bäc giä! Tôi chä täi lúc có mät cä già täi mua thuäc lá, dò giäm läi gän chìa tä giäy 20 Dollars häi:

- Nhä ông xem đây có phäi là tiän "thät" hay không?

- Thät chä. Sao cäu häi ngä ngän thä?

- Tôi bä vào máy mua käo không đäc, mua näc nó cũng không nhän.

Cäy cäi län räi giäi thích:

- Cái máy này chä nhän tiän näc hay giäy \$1 hoäc \$5 thôi. Đä tôi giúp cho. Län đäu täi Mä hä? Cäu cän gì?

- Tôi là ngäi tän n Viät Nam hôm nay đänh cä Pittsburgh. Tôi täi đây tä sáng nhäng bä trä chuyän bay. Tôi chä muän mua ít käo Sä-cä-la và lon näc Coca-Cola cho đä đổi.

Ông cä chäng nói gì, bä tiän vào máy mua 3 thäi käo Sä-cä-la và mät lon näc trao cho tôi. Tôi đäa tiän ông ta không chäu läy, chä cäi cäi bäo tôi:

- Có mäy chäc xu thôi, đäng bän tâm. Näu còn chä lâu, cäu đi ra phía ngoài kia mua bánh mì mà ăn. Tôi phäi chäy cho käp chuyän bay. Chúc cäu may män.

Ông cä đi räi tôi mäi häi hän đä trách oan bà Barbara. Chính lúc đó, tôi nhän ra giá trä đích thäc cäa täm lòng cäa bà äy khi trao tä giäy 20 Dollars cho mät ngäi xa lä, và tôi cũng thäu hiäu ý nghĩa cäa câu nói "mät miäng khi đổi bäng mät gói khi no!"

*

Đä bao nhiêu năm qua räi, tôi vän miät mài tìm kiäm vä ân nhân Sä Mä T cäa tôi trên đäng đi đänh cä täi Mä. Väi tôi bây giä, tä giäy bäc 20 Dollars cäa bà Barbara đáng giá gäp trăm gäp ngàn län giá trä đích thäc cäa nó trên thä träng tài chánh. Tôi đã an cä läc nghiäp näi vùng đät mäi và chä äc mä đäc mät län kính cän nói läi cảm än täi bà Barbara. Chính bà đã đäy cho tôi biät chia sä nhäng gì mình có väi nhäng ngäi kém may män dù quen biät hay không. Đó cũng chính là tâm tình cäa tôi mäi län mäng Lä Tä n (Thanksgiving) .

Tôi hy väng mùa Lä Tä n năm nay bà đäi sä Dougan sä giúp tôi tìm läi đäc vä ân nhân tên là Barbara, mät ngäi đã täng làm viäc trong văn phòng mät tòa đäi sä nào đó cäa Hoa Kä Á Châu năm 1984. Tôi cäu xin đäc mät län mäi bà đän thăm gia đänh và nói cho bà biät räng tät cä nhäng gì tôi có đäc hôm nay cũng không giá trä bäng tä giäy bäc 20 Dollars bà äy đã cho tôi trên chuyän bay đäa tôi đänh cä näi vùng đät mäi Hoa Kä .

Thanksgiving 2008